

# ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΑΤΟΥ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ \*

Υπό ΚΛΑΥΔΙΟΥ Β. ΜΠΑΝΤΑΛΟΥΚΑ

## Α' Γενική γραμμή δημοσιονομικῆς πολιτικῆς

Παρατηρεῖται μεταπολεμικῶς ὅτι ὁ κρατικὸς προϋπολογισμὸς συνεχῶς ἐμφανίζει ἐλλείμματα καλυπτόμενα διὰ ξένης ἐνισχύσεως, ἀπὸ δὲ τοῦ 1948 σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐκ τοῦ εἰς δραχμὰς ἰσοπόσου τῶν «Counterpart funds» τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας. Σημαντικὸν μέρος τῆς βοήθειας ταύτης διοχετεύεται εἰς τὴν δημοσίαν διαχείρισιν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν πέραν τῶν ἐξ ἐσωτερικῶν πηγῶν πραγματοποιουμένων δαπανῶν καταναλώσεως καὶ ἐπενδύσεως τοῦ κράτους. Οὕτω ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία ἐφοδιάζεται δι' ἀγαθῶν καὶ χρησιμοποιεῖ ὑπηρεσίας, ἀνευ ἀντιστοίχου προσθέτου ἰδιωτικοῦ εἰσοδήματος καὶ τὸ κράτος διοχετεύει τὰ τοιοῦτοτρόπως κτώμενα κεφάλαια εἰς τοὺς τομεῖς τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος τῆς χώρας πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν ἐκ τοῦ δεκαετοῦς (1940—1949) πολέμου τεραστίων ζημιῶν καὶ πρὸς περαιτέρω οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν.

Δεδομένου ὅμως ὅτι ἡ ἀμερικανικὴ αὕτη βοήθεια ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος περιστέλλεται καὶ ἤδη τείνει νὰ τερματισθῇ, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1953 ἐξεδηλώθη μεταβολὴ εἰς τὴν πρότερον ἀσκουμένην δημοσιονομικὴν πολιτικὴν. Ἡ νέα κατεύθυνσις τῆς πολιτικῆς ταύτης εἶναι, βραχυχρονίως μὲν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν ἐξ ἐσωτερικῶν μόνον πηγῶν ἀναγκαίαν δημοσιονομικὴν ἰσορροπίαν καὶ κατ' ἀκολουθίαν οἰκονομικὴν σταθερότητα, μακροχρονίως δὲ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τῆς χώρας.

Χάρις εἰς τρία γεγονότα τοῦ ἔτους 1953, ἅτινα προσδιώρισαν βασικῶς τὰ οἰκονομικὰ μεγέθη τοῦ λήξαντος ἔτους, δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ἡ ὡς ἄνω πολιτικὴ τείνει νὰ ἐπιτύχῃ. Τὰ γεγονότα ταῦτα, ὡς γνωστόν, συνίστανται εἰς τὴν

---

(\*) Ἡ παρούσα ἐπισκόπησις ἐγράφη κατὰ Φεβρουάριον 1955 καὶ ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὸ ἔτος 1954.

---

πεὶ νὰ γνωρίζῃ ὅτι ὁ θακαλῶς ὑπόκειται εἰς φύραν καὶ ἡ ποιότης του ὑποφέρει πάντοτε λόγῳ μακροχρονίου παραμονῆς, ἔστω καὶ εἰς ψυγεία. Ἐπίσης, ὅτι δὲν εἶναι πάντοτε ἡ εὐθηνότερα τιμὴ ἢ ὁποία θὰ παύσῃ τὸν πρῶτον ρόλον εἰς τὴν ἀπόφασίν του διὰ τὴν προμήθειαν τοῦ εἴδους αὐτοῦ. Ὁ ἕλλην εἰσαγωγεὺς θὰ ἔχῃ πάντοτε ὑπ' ὄψιν του τότε ἡλιεῦθῃ τὸ ἐμπόρευμα τὸ ὁποῖον ἀγοράζει, τὸ μέγεθος τῶν ψαριῶν, τὸ μέσον τῆς μεταφορᾶς, τὴν ἐποχὴν τῆς μεταφορᾶς του καί, τέλος ἀλλὰ σπουδαιότερον, ποῖος εἶναι ὁ πωλητής. Κατὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ ἐμπορεύματος ἐδῶ θὰ μεριμνήσῃ πρωτίστως διὰ τὴν καλὴν συντήρησιν ἀφοῦ τὸ ἐμπόρευμα παραληφθῇ τὸ ταχύτερον ἀπὸ τὸ κύτος τοῦ ἀτμοπλοίου. Πρέπει νὰ ἔχῃ κανονίσει ὥστε ἡ παραλαβὴ τοῦ ἐμπορεύματός του νὰ γίνῃ ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκφόρτωσιν καὶ ἡ μεταφορὰ του ἀμέσως εἰς τὰ ψυγεία.

Διὰ τὴν διοχέτευσιν τοῦ ἐμπορεύματος εἰς τὴν κατανάλωσιν ἐδῶ, πρέπει ἐπίσης νὰ μεριμνήσῃ, ὥστε αὕτη νὰ γίνῃ ταχέως καὶ διὰ καταλλήλων μέτρων. Τὸ

σημειωθεΐσαν ελαφράν έξυγίανσιν τής οίκονομίας (δι' άνόδου του όγκου τής παραγωγής, τής άπασχολήσεως και του έθνικου εισοδήματος), τήν υποτίμησιν τής δραχμής και τήν πλήρη σχεδόν άπλευθερώσιν των εισαγωγών. Άποτέλεσμα των γεγονότων τούτων ήτο να εκλείψη πλέον ο κρίσιμος χαρακτηρ των βραχυχρονίων προβλημάτων τής δημοσιονομικής άσταθείας, τής νομισματικής άρρυθμίας και τής συναλλαγματικής ένδειας και να εκδηλωθούν δημοσιονομική Ισορροπία, αύξησις του συναλλαγματικού άποθέματος και ύψεσις τής πρòς τὰ άνω τάσεως του κόστους άκριθείας του βίου.

Η μεταβολή θθεν τής δημοσιονομικής πολιτικής, συνέβαλεν άποτελεσματικώς εις τόν τερματισμόν τής άσταθοϋς μεταπολεμικής περιόδου και εις τήν βαθμιαίαν έμφάνισιν μιās άρκούντως άνεξαρτήτου εκ τής ξένης βοήθείας οίκονομίας.

Πέραν όμως των βασικών ως άνω λόγων, ολίτινες ώδήγησαν εις τήν δημοσιονομικήν Ισορροπίαν, ύρίστανται και έτεροι έξ ίσου σημαντικοί, ολίτινες άναφέρονται εις τήν έπιτευχθεΐσαν άπό του έτους 1953 και έντεϋθεν Ισοσκελίσιν των έσόδων και έξόδων του κρατικού προϋπολογισμού καταναλώσεως και τήν πραγματοποίησιν πλεονασμάτων πρòς ένίσχυσιν του κρατικού προϋπολογισμού έπενδύσεως. Τὰ πλεονάσματα ταυτα κατά τὰ οίκονομικά έτη 1953—54 και 1954—55 καθορίζονται εις τούς άντιστοιχους προϋπολογισμούς εις 300 και 350 έκατομμύρια δραχμών. Διά σειρās δε λαμβανομένων μέτρων, προβλέπεται περαιτέρω περιορισμός των καταναλωτικών δαπανών του κράτους και αύξησις των έξ έσωτερικών πηγών έσόδων του. Ούτω άπομακρύνονται οι κίνδυνοι έμφανίσεως έλλείμματος εις τήν κρατικήν διαχείρισιν, ουχί μόνον κατά τò τρέχον έτος, αλλά και τὰ άμέσως έπόμενα και ο δημοσιονομικός παράγων παύει πλέον να άποτελή αίτιον πληθωρικών πιέσεων και συμβάλλει εις τήν προσφορωτέραν χρησιμοποίησιν των πρòς έπένδυσιν διαθεσίμων κεφαλαίων.

Οί έπι μέρους παράγοντες τής δημοσιονομικής Ισορροπίας θα ήδύναντο να υπαχθούν εις τέσσαρας κατηγορίας. Εις τò αύξηθέν μέγεθος του φορολογητέου εισοδήματος, εις τήν συνέχισιν τής ξένης βοήθείας, εις τήν άρξαμένην δανειακήν πολιτικήν και εις τήν προσταρμογήν μεγάλων κατηγοριών κρατικών δαπανών πρòς τούς δημιουργουμένους πόρους.

---

θέροσ π.χ. είναι επικίνδυνον να μεταφέρεται βακαλάοσ έν Ελλάδα και πρέπει να είναι πάντοτε προστατευμένος άπό τόν ήλιον. Αύτοι οι κίνδυνοι άναγνωρίζονται και άπό τόν Άγορανομικόν κώδικα ο όποιοσ προβλέπει θεμιτόν κέρδοσ 11% διά τόν βακαλάον, ένώ διά τὰ άποικιακά π.χ. επιτρέπει 5%.

Πάντοτε τò έμπόριον έχει τούσ κινδύνουσ του. Τò έμπόριον των τροφίμων έχει περισσοτέρουσ και ο κλάδοσ των ψαρκών μεγάλουσ και πολλούσ. Εις τόν έμπορον των τροφίμων χρειάζεται μεγάλη προσοχή και εις τόν κλάδοσ των ψαρκών ή μεγίστη. Η προσοχή του όμως δεν πρέπει να του μειώνη τήν τόλμην να πραγματοποιήση τήν εργασίαν τήν όποίαν θα κρίνη ως συμφέρουσαν, άφοϋ σταθμίση όλουσ τούσ παράγοντασ.

Αυτό είναι τò γενικόν μας συμπέρασμα διά τò έμπόριον του βακαλάου, τò όποιον είναι ένα άπό τὰ πλέον ένδιαφέροντα έμπόρια εις τήν χώραν μας λόγω τής ποικιλίασ των προβλημάτων τὰ όποια παρουσιάζει.

Ἐκ προσφάτων προσωρινῶν ἐκτιμήσεων τῆς Διευθύνσεως Ἐθνικῶν Λογαριασμῶν τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ, τὸ ἀκαθάριστον ἐθνικὸν προϊόν κατὰ τὰ τρία τελευταῖα οικονομικὰ ἔτη βαίνει σταθερῶς ἀνερχόμενον, ἀπὸ 36,9 εἰς 42,6 καὶ ἀκολουθῶς εἰς 44,4 δισεκατομμύρια νέων δραχμῶν, ἀγοραστικῆς δυνάμεως τοῦ 1952. Ἡ ἀνοδος αὕτη συνοδεύεται ὑπὸ ἀντιστοίχου σχεδὸν ἀνόδου τοῦ μεγέθους τοῦ φορολογητέου εισοδήματος, ὅπερ συνιστᾷ τὴν βρασικὴν πηγὴν τῶν δημοσίων ἐσόδων. Ἐκ τῆς πηγῆς ταύτης ἠντλήθησαν τελευταίως τὰ  $\frac{3}{4}$  περίπου τῶν ἐξ ἐσωτερικῶν πόρων κρατικῶν ἐσόδων, ἧτοι τὸ μεγαλύτερον μεταπολεμικῶς ποσόν, μὲ τάσιν μάλιστα ἀνόδου τῆς σχέσεως ταύτης. Τοῦτο καταφαίνεται ἐκ προσωρινῶν στοιχείων τῆς προμνησθείσης κρατικῆς ὑπηρεσίας, καθ' ἃ, ἐνῶ κατὰ τὸ ἔτος 1953 ἦ ἐν γένει φορολογία ἀπέδωσεν 7.204,9 ἑκατ. δρχ., κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος αὕτη ἀπέδωσεν 7.747,4, καὶ εἰδικώτερον κατὰ τὸ πρῶτον ἐξάμηνον 3.901 καὶ κατὰ τὸ δεῦτερον 3.846,4.

Ἡ ἄμσος φορολογία, εἰδικώτερον, προσεπόρισεν ἔσοδα, τὸ μὲν 1953 1.992 ἑκατ. δρχ., τὸ δὲ 1954 2.177,6, ἐξ ὧν 1.264,5 τὸ πρῶτον ἐξάμηνον καὶ 913,1 τὸ δεῦτερον. Κατὰ τὸ δεῦτερον ἐξάμηνον τοῦ 1954, ἧτοι τὸ πρῶτον τοῦ τρέχοντος οἰκ. ἔτους τὰ ἐξ ἀμέσων φόρων ἔσοδα ἀνῆλθον εἰς τὰ 43,7% τῶν προβλέψεων, ἔναντι τῆς ἀντιστοιχοῦσης 50% ἀναλογίας. Ἡ καθυστέρησις ὁμοίως αὕτη δὲν δύναται νὰ ἀγάγῃ εἰς ἀπαισιόδοξα συμπεράσματα, καθόσον, ὡς γνωστόν, ὁ ρυθμὸς εἰσπράξεως τῶν ἀμέσων ἰδίων φόρων ἐπιτυγχάνεται κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τοῦ οἰκείου οικονομικοῦ ἔτους. Ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν φορολογικῶν τοῦ εισοδήματος, τὴν μεγαλύτεραν αὐξησιν ἐμφανίζουν τὰ ἔσοδα ἐκ τοῦ φόρου μισθωτῶν ὑπηρεσιῶν, παρὰ τὴν διὰ τοῦ Ν.Δ. 2901/1954 ἐλάφρυνσιν τοῦ φορολογικοῦ βάρους τῶν μισθοσυντηρητῶν, ἐνῶ τὴν μικροτέραν παρουσιάζουν τὰ ἔσοδα ἐκ τοῦ συνθετικοῦ φόρου. Μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν παρατηρεῖται ἀξιοσημείωτος αὐξησις τῶν κρατικῶν ἐσόδων ἐκ τῆς φορολογίας μεταβιβάσεως τοῦ κεφαλαίου καὶ ἐκ τῆς ἀποδόσεως τῶν παλαιότερων δημοσίων ἐπενδύσεων. Αὕτη ἐν μέρει ὀφείλεται εἰς τὴν ἐπελθοῦσαν ἀνοδὸν τῆς ἀξίας τῶν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ δὴ τῶν ἀκινήτων, τὴν αὐξησιν τοῦ ὄγκου τῶν συναλλαγῶν καὶ τὴν ἀνοδὸν τοῦ ἐξ αὐτῶν πραγματικοῦ εισοδήματος.

Ὅσον ἤδη ἀφορᾷ τὴν ἔμμεσον φορολογίαν, τὸ μὲν 1953 αὕτη ἀπέδωσε 5.212,9 ἑκατ. δρχ., τὸ δὲ 1954 5.569,8, ἐξ ὧν 2.636,5 τὸ πρῶτον ἐξάμηνον καὶ 2.933,3 τὸ δεῦτερον. Ἡ οὐσιώδης αὕτη αὐξησις εἰς τὰς εἰσπράξεις ἐξ ἔμμεσων φόρων εἶναι ἀποτέλεσμα προσωρινῶν καὶ οὐχὶ μονιμωτέρων αἰτίων. Αὕτη ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν γενομένην νομισματικὴν ἀναπροσαρμογὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν εἰσαγωγῶν μετὰ τῶν δασμολογικῶν διαρρυθμίσεων καὶ τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῆς μεταλλικῆς δραχμῆς. Δευτερευόντως ἐπ' αὐτῆς ἐπέδρασαν ἡ ἀνοδος τοῦ ὄγκου τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ εισοδήματος. Οὕτω ἀνῆλθον αἱ τιμαὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν καὶ τὸ ἐπίπεδον τῆς καταναλώσεως καὶ τῶν συναλλαγῶν, γεγονότα προκαλέσαντα τὴν ὡς ἄνω αὐξησιν, ἧτις δὲν ἦτο ἀνάλογος εἰς τὴν ἄμσων φορολογίαν, διότι αὕτη κατὰ μέγα μέρος ἀναφέρεται εἰς τὰ χαμηλότερα εισοδήματα τῆς πρὸ τῆς νομισματικῆς ἀναπροσαρμογῆς περιόδου.

Ἐξαιρέσιν μόνον ἀπέτελεσε τὸ ἐκ δασμῶν ἔσοδον, ὅπερ, παρὰ τὴν αὐξησιν εἰσαγωγῶν ἐπιπέδων προϊόντων, παρουσίας καθυστέρησιν ἔναντι τοῦ 1953. Ἡ κα-

θυστέρησις αὕτη ἀποδίδεται εἰς τὰς μειωμένας τῇ 1954 εἰσαγωγὰς σίτου, ζακ-  
χάρως καὶ καφέ.

Ἡ ξένη πρὸς τὴν Ἑλλάδα βοήθεια ὑπῆρξεν ἐπίσης ἀποτελεσματικὴ, τόσον  
διὰ τὴν ἰσοκέλυσιν τῶν δύο τελευταίων κρατικῶν προϋπολογισμῶν καταναλώσεως,  
ὅσον καὶ διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ κρατικοῦ προγράμματος τῶν ἐπενδύσεων.  
Ὄβτιν, ἐδόθη ἔκτακτος ἐνίσχυσις ἐκ τῶν εἰς δραχμὰς ἰσοπόσων τῆς ἀμερικανικῆς  
βοηθείας (Counterpart funds) πρὸς χρηματοδότησιν προμηθειῶν στρατιωτικῶν  
εἰδῶν κοινῆς χρήσεως, κατὰ μὲν τὸ οἶκ. ἔτος 1953 - 54 ἐκ δρχ. 750 ἑκατ., κατὰ  
δὲ τὸ τρέχον ἐκ δρχ. 1.221. Ἐπὶ πλέον, ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς ἐχορηγήθησαν κατὰ  
τὰ ἐν λόγῳ οἶκ. ἔτη ἀντιστοίχως 975 καὶ 300 ἑκατ. δρχ. διὰ δαπάνας εἰς συνά-  
λλαγμα καὶ δραχμὰς πρὸς ἐπένδυσιν.

Δεδομένου ὅμως ὅτι τὸ τρέχον οἶκ. ἔτος ἴσως εἶναι τὸ τελευταῖον καθ' ὃ  
ἀξιόλογον ποσὸν τῆς ἀμερικανικῆς βοηθείας διατίθεται πρὸς δημοσιονομικὴν ἰσορ-  
ροπίαν καὶ δι' ἐπενδυτικοὺς σκοποὺς, τὸ κρατικὸν ἐνδιαφέρον στρέφεται πλέον εἰς  
τὴν ταχυτέραν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων ἐκαίνων, αἵτινες θὰ ἐπιτρέψουν  
τὴν ἀξιοποίησιν ἐτέρων πηγῶν χρηματοδοτήσεως τῶν κρατικῶν προϋπολογισμῶν  
καταναλώσεως καὶ ἐπενδύσεως. Μία τῶν κυριωτέρων ὡς ἄνω πηγῶν εἶναι ἡ ὑπαρ-  
ξίς μακροπροθέσμου ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς πίστεως.

Πρὸς ὀργάνωσιν τῆς πίστεως ταύτης, ἐπεζητήθη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἡ ρύθ-  
μισις τοῦ προπολεμικοῦ ἐξωτερικοῦ δημοσίου χρέους, ὅπερ ἀνέρχεται εἰς 420 ἑκα  
τομμύρια δολλαρίων, ἐξ ὧν τὰ 238 συνιστοῦν τὸ ὀφειλόμενον κεφάλαιον καὶ τὰ  
ὕπολοιπα 182 τοὺς τόκους. Αἱ γενόμεναι ὅμως προσφάτως ἐπίσημοι σχετικαὶ ἐπα-  
φαὶ καὶ διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν ξένων ὁμολογιούχων δὲν ἐκαρποφόρησαν.  
Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν μεγάλην ἀπόστασιν μεταξὺ τῶν ἐκατέρωθεν ἀπόψεων καὶ  
τὰς ἄκρως ἀντιθέτους ἐκτιμήσεις τῶν δυνατοτήτων τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

Διὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω σκοπὸν, κατὰ τὸ 1954 ἐξεδόθη τὸ πρῶτον μεταπολε-  
μικὸν ἐσωτερικὸν δημόσιον δάνειον τῶν 300 ἑκατ. δρχ., ὅπερ, μέχρι μὲν τοῦ παρελ-  
θόντος Ἰουνίου ἐκαλύφθη κατὰ 78 ἑκατ., μέχρι δὲ τοῦ παρελθόντος Δεκεμβρίου κατὰ  
247,9. Τὸ ὑπολειπόμενον ποσὸν προβλέπεται ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους νὰ καλυ-  
φθῇ πλήρως. Ἡ ἐπιτυχία αὕτη τοῦ δανείου τούτου, εἶναι ἐνδεικτικὴ τῆς αὐξή-  
σεως ἤδη τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοῦ πρὸς τὰ δημόσια οἰκονομικά  
καὶ ἀποτελεῖ θετικὸν καὶ μεγίστην σημασίαν ἐπίτευγμα πρὸς ἐδραίωσιν τῆς μετα-  
πολεμικῆς κλονισθείσης πίστεως.

Τέλος, εἰς τὴν δημοσιονομικὴν ἰσορροπίαν συνέβαλε καὶ ἡ γενομένη προσαρ-  
μογὴ μεγάλων κατηγοριῶν κρατικῶν δαπανῶν πρὸς τοὺς δημιουργουμένους πόρους.  
Ἡ προσαρμογὴ αὕτη παρετηρήθη κυρίως εἰς τὰς δαπάνας τῶν πολιτικῶν Ὑπουρ-  
γεῶν καὶ δὴ εἰς τὰς τοῦ μισθολογίου καὶ τῶν συντάξεων, ὡς καὶ τὰς τῆς ἐθνικῆς  
ἀμύνης καὶ ἀσφαλείας. Ἡ κατανομὴ τῶν προβλεπομένων αὐτῶν δαπανῶν εἰς τὸ  
σύνολον, ἐμφανίζεται ὑπὸ τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως Δημοσίου Λογιστικοῦ, ὡς ἀκο-  
λοῦθως, εἰς ἑκατομμύρια δραχμῶν (βλ. πίνακα εἰς ἐπομένην σελίδα).

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου ἐξάγεται ὅτι αἱ δαπάναι τῶν πολιτικῶν Ὑπουρ-  
γεῶν, ἐνῶ μέχρι τοῦ οἰκον. ἔτους 1953—54 ἐνεφάνιζον ἐλαφρὰν ἀμψιν, κατὰ τὸ  
τρέχον οἶκον. ἔτος ἀνῆλθον σημαντικῶς, ἔνεκα κυρίως τῶν ἐπιδράσεων τῆς νομισμα-  
τικῆς ἀναπροσαρμογῆς καὶ τῆς ὡς ἐκ τούτου ἐπιδληθείσης αὐξήσεως τῶν μισθῶν

Δ α π ά ν α ι	1952—53		1953—54		1954—55	
	Δοχ.	%	Δοχ.	%	Δοχ.	%
1. Καταναλωτικοί Πολιτ. Υπουργείων	3 229	40,1	4 069	39,4	5 665,6	45,2
2. > Ἀμύνης	3 394	42,2	4 191	40,6	4 693,3	37,4
3. Ἐπενδύσεως	1 423	17,7	2 060	20,0	2 167,0	17,4
Σ ύ ν ο λ ο ν	8 046	100,0	10 320	100,0	12 528,9	100,0

καί συντάξεων, ὡς καί τῆς ἀνάδοι τῶν τιμῶν γενικῶς καί ειδικῶς τῶν ὑπὸ τοῦ κράτους προμηθευομένων καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καί λοιπῶν ὑπηρεσιῶν. Ἀντιθέτως, αἱ δαπάναι ἀμύνης σημειοῦν σταθερὰν κάμψιν, ἥτις ἀποδίδεται εἰς τὴν ἀριθμητικὴν μείωσιν τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ. Εἰς τὰς δαπάνας ὅμως ταύτας, δεόν νὰ σημειωθῇ ὅτι δὲν περιλαμβάνονται αἱ ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς στρατιωτικῆς βοήθειας χρηματοδοτούμεναι, ὡς καί αἱ τοιαῦται ἐκ τῆς συνεισφορᾶς τῶν κρατῶν—μελῶν τοῦ ΝΑΤΟ δι' ἔργα κοινῆς ὑποδομῆς ἐν Ἑλλάδι. Ἐναντι τῶν ἐξ ἐγχωρίων πηγῶν δημοσίων ἐσόδων, αἱ δαπάναι ἀμύνης τῆς χώρας, πρὸς κάλυψιν μόνον τῶν τρεχουσῶν ἀναγκῶν συντηρήσεων τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, ὑπερβαίνουν τὸ 50 %. Ἐναντι δὲ τοῦ ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος, εἰς τιμὰς ἀμοιβῆς τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς, ὑπερβαίνουν τὸ 10 %.

Ὑπὸ τὰς συνθήκας ταύτας, εἶναι προφανὲς ὅτι τὸ ὕψος τῶν ἀμυντικῶν δαπανῶν, παρὰ τὴν ἐλαφρὰν αὐτοῦ κάμψιν, ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπερβαίνει τὰς δυνατότητας τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας καί ἀποτελεῖ τὸν θεμελιώδη ἀνασχητικὸν παράγοντα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεώς μας.

### Β' Φορολογικὴ πολιτικὴ

Ἀνέκθεον, τὸ ποσοστὸν τῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματός του ἦτο μεγαλύτερον ἔναντι τῶν λοιπῶν χωρῶν τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Τὸ ποσοστὸν δὲ τοῦτο μεταπολεμικῶς τείνει συνεχῶς πρὸς τὰ ἄνω, ἀκόμη δὲ καί μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους. Βάσει προσωρινῶν κατ' ἐκτίμησιν ὑπολογισμῶν τῆς προμνησθείσης ὑπηρεσίας τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ, ἡ ἐν λόγω ἐπιβαρύνσις κατὰ τὸ 1954 ἀνήλθεν εἰς 24,9 % τοῦ καθαρῶ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς τιμὰς ἀμοιβῆς τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς, ἔναντι 22,8% τῆς προπολεμικῆς. Τοῦτο προκύπτει ἐκ τοῦ πίνακος τῆς ἐπομένης σελίδος.

Ἐὰν ἤδη ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ μέγιστον μέρος τῆς κατὰ τὰ ἀνωτέρω φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως προέρχεται ἐκ τῆς ἐμμέσου φορολογίας, ἥτις πλήττει περισσότερο τὴν μεγάλην μάζαν τοῦ λαοῦ καί περιορίζει σοβαρῶς τὴν καταναλωτικὴν καί ἀποταμιευτικὴν αὐτοῦ ἱκανότητα, τότε αὕτη εἶναι ἐξόχως ὑψηλῆ. Ἡ τοιαύτη σχέση εἰς ἐμμέσου πρὸς ἄμεσον φορολογίαν εἶναι ἀντίστροφος εἰς τὰς οἰκονομικῶς ἀνεπτυγμένας χώρας. Ἡ Ἑλλάς ὅμως, χώρα οἰκονομικῶς καθυστερημένη, ἔνθα ἐπικρατεῖ ἡ μικρὰ ἰδιοκτησία καί ἐπιχειρήσις καί ἐπὶ πλέον ὀφίσταται μέγας ἀριθμὸς προσώπων μὲ χαμηλὸν εἰσόδημα καί πολλάκις κατώτερον τοῦ ἐλαχίστου ἀφορολογήτου ἐπιπέδου, δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν δεσπόζουσαν θέσιν τῆς ἐμμέσου φορολογίας.

	1938 εἰς ἑκατομ. δραχ.	1954 εἰς ἑκατομ. δραχ.
Καθαρὸν ἔθνικὸν εἰσόδημα, εἰς τ.ἀ.σ.π.	69 000	43 700
(α) Φορολογία τοῦ κράτους	11 100	7 900
(β) Φορολογία καὶ λοιπαὶ εἰσφοραὶ ὑπὲρ παρακρατικῶν ὀργανισμῶν	4 700	3 000
(α+β) Συνολικὴ φορολογικὴ ἐπιβάρυνσις	15 800	10 900
Ποσοστὸν φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω ἔθνικοῦ εἰσοδήματος	22,8 %	24,9 %

Καταβάλλεται πάντως προσπάθεια στροφῆς πρὸς τὴν ἄμεσον φορολογίαν, δεδομένου ὅτι κατὰ τὸ οἰκ. ἔτος 1953 - 54 ἡ ἄμεσος φορολογία ἀπέδωσε τὰ 24,5% τῶν συνολικῶν κρατικῶν φόρων, ἐνῶ κατὰ τὸ τρέχον προβλέπεται ὅτι θὰ ἀποδώσῃ 26%. Ἐὰν ὅμως εἰς τὰ ποσοστὰ ταῦτα τῆς ἀμέσου κρατικῆς φορολογίας προστεθοῦν καὶ τὰ τῆς ἀμέσου τῶν παρακρατικῶν ὀργανισμῶν, οὔτινες, καὶ δὴ οἱ ὀργανισμοὶ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, ἐσημείωσαν μεταπολεμικῶς μεγάλην αὐξήσιν ἐσόδων, θὰ παρατηρηθῇ ὅτι τὸ ποσοστὸν σήμερον τῶν ἐμμέσων φόρων γενικῶς ἐμειώθη αἰσθητῶς, καθόσον ἤδη εἶναι 56%, ἔναντι 75,3% τοῦ ἔτους 1938.

Ἡ κατὰ τὸ 1954 σημειωθείσα βελτίωσις τῆς ἀποδόσεως τῆς ἀμέσου φορολογίας εἶναι ἐπακόλουθον κατὰ μέγα μέρος καὶ τῶν διὰ τοῦ Ν. Δ. 2901/1954 ἐπελθουσῶν μεταρρυθμίσεων εἰς τὴν φορολογίαν τοῦ εἰσοδήματος. Διὰ τοῦ νομοθετήματος τούτου ἐπεδιώχθησαν τέσσαρες σκοποί. Πρῶτον, ἡ ἐλάφρυνσις τοῦ φορολογικοῦ βάρους τῶν μισθωτῶν, διὰ διπλασιασμοῦ τοῦ ἀφορολογήτου ὀρίου. Ἐπίσης τῶν ἐλευθέρων ἐπαγγελματιῶν καὶ ἐπιχειρηματιῶν, διὰ μειώσεως τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν. Ὁμοίως, τῶν ὑποκειμένων εἰς τὸν συνθετικὸν φόρον, δι' ἀναπροσαρμογῆς τῶν φορολογικῶν ποσοστῶν καὶ αὐξήσεων τοῦ ὀρίου τῶν εἰς τὸν φόρον τοῦτον ὑποκειμένων εἰσοδημάτων. Δεύτερον, ἡ διαρρύθμισις ἐπὶ δικαιοτέρας βάσεως ἐνίων ἐδικῶν φόρων ἐπιχειρηματιῶν. Τρίτον, ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος, διὰ θεσπίσεως ἀφορολογήτου κρατήσεως ἐπὶ τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν, ἐφ' ὅσον ἀνάλογον ποσὸν ἐπενδύεται ἢ ἀποθεματοποιεῖται πρὸς ἐπέκτασιν ἐργασιῶν. Τέλος, ἡ περιστολὴ τῆς φοροδιαφυγῆς καὶ βελτίωσις τῶν μεθόδων βεβαίωσεως τῶν ἀναλυτικῶν φόρων τοῦ εἰσοδήματος. Εἰς τὰς μεταρρυθμίσεις ταύτας, δεόν νὰ προστεθοῦν καὶ αἱ διὰ τοῦ Ν. Δ. 2366/1953 συντελεσθεῖσαι καταργήσεις πλείστων φορολογικῶν ἀπαλλαγῶν καὶ ἐξαιρέσεων.

### Γ' Πολιτικὴ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως

Ἡ ἐμφανιζομένη αὐξήσις εἰς τὸ ἔθνικὸν εἰσόδημα καὶ εἰς τὴν πρὸς τὸ ἔθνικὸν νόμισμα ἐμπιστοσύνην, καθιστοῦν κατ' ἀρχὴν δυνατὴν τὴν σταθμαίαν διοχέτευσιν τῆς μεταπολεμικῆς διοικηθείσης ὑπερβαλόντως ἀποθησαυρίσεως, ὡς καὶ τῆς λοιπῆς κατ' ἔτος πραγματοποιουμένης ἀποταμιεύσεως πρὸς τὴν ἰδιωτικὴν καὶ τὴν δημοσίαν ἐπένδυσιν.



Ἡ μείωσις τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων εἶναι ὡς εἶδομεν ἀποτέλεσμα τῆς ἀσκουμένης δημοσιονομικῆς πολιτικῆς ὡς καὶ τῆς πολιτικῆς νομισματικῆς σταθερότητος, πρὸς ἀντιμέτωποιον τῶν προσωρινῶς ἐκδηλουμένων πληθωρικῶν πιέσεων. Ἀναλόγως τῆς ἐκάστοτε νομισματικῆς καταστάσεως, ἐπιταχύνετο ἢ μᾶλλον ἐπεβραδύνετο ὁ ρυθμὸς ἐκτελέσεως δημοσίων ἔργων, ἅτινα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι δραχμοδώρα.

Τὰ δημοσία ταῦτα ἔργα κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐστράφησαν εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν ὠρισμένων ἐγκαταστάσεων ἐξηλεκτρισμοῦ, εἰς τὴν προώθησιν τῆς συνδετικῆς γραμμῆς ὑψηλῆς τάσεως Ἄγρα - Λαρίσης καὶ τοῦ θερμοηλεκτρικοῦ ἔργου στασίου Πτολεμαῖδος, εἰς τὴν ἔναρξιν ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων τῶν ποταμῶν Ἀλιάκμονος, Ἄξιου καὶ Ἀχελώου, τὴν ἀποξήρανσιν ἐλῶν εἰς τὴν Δυτ. Μακεδονίαν καὶ Ἡπίερον, τὴν ἔναρξιν τοῦ ἀρδευτικοῦ ἔργου τοῦ Μέγδοβα, τὴν συνέχισιν διανοξέως καὶ κατασκευῆς ὁδικῶν δικτύου, τὴν συνέχισιν κατασκευῆς οἰκοδομῶν πρὸς στέγασιν ἀπόρων, προσφύγων, συμμοριοπλήκτων, σχολείων κλπ. Διὰ τῶν ἔργων τούτων, τίθενται αἱ βᾶσεις πραγματοποιήσεως καὶ τοῦ μακροχρονίου προγράμματος οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας.

Τὴν περαιτέρω προώθησιν τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων θὰ διευκολύνουν καὶ δὺο ἀκόμη ἐπιτεύξεις τοῦ παρελθόντος ἔτους. Ἡ γενομένη ἄρσις τῆς ὀνομαστικοποιήσεως τῶν χροεγράφων καὶ ἡ οὐστασίς τοῦ Ὄργανισμοῦ Χρηματοδοτήσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως (Ο.Χ.Ο.Α.). Τὸ πρῶτον μέτρον ἀποτελεῖ ἰσχυρὸν κίνητρον ἀπὸ φορολογικῆς ἀπόψεως πρὸς τοποθέτησιν ἀποταμιεύσεων εἰς μεγάλας ἀπροσώπους ἐπιχειρήσεις. Ἡ τοιαύτη εὐνοϊκὴ μεταχείρισις τοῦ ἐπενδυομένου εἰσοδήματος, διὰ τῆς δημιουργίας φορολογικῶν κινήτρων πρὸς προώθησιν τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων, σκόπιμον εἶναι νὰ ἐπεκταθῇ, ἐφ' ὅσον βεβαίως δὲν θὰ ἀνέκυπτε πρόβλημα διατηρήσεως ὑψηλοῦ ἐπιπέδου τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ ἰσοσκελίσεως τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἐπὶ πλεόν, ἡ ἐφαρμογὴ τῆς πολιτικῆς ταύτης δυνατὸν νὰ προσκόψῃ εἰς τὸ γεγονός τῆς μεγάλης ἐκτάσεως τῆς φοροδιαφυγῆς, ἣτις δὲν ἐπιτρέπει τὴν πραγματοποιήσιν τῆς μεγίστης ἀποδόσεως τῶν κρατικῶν ἐσόδων, τῶν ἀνταποκρινομένων πρὸς τὴν φοροδοτικὴν ἱκανότητα τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας.

Διὰ τῆς συστάσεως τοῦ Ο.Χ.Ο.Α., ὅστις ἀντικατέστησε τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν Δανείων, ἐπιδιώκεται ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν ἀναγκῶν τῆς οἰκονομίας εἰς μακρὰς καὶ μέσης διάρκειας δανειακὰ κεφάλαια. Τὰ κεφάλαια ταῦτα θὰ προέλθουν ἐκ τῶν ἐσόδων τοῦ ὄργανισμοῦ, ἅτινα κυρίως θὰ προκύψουν ἐκ τῆς ἐπιταχύνσεως τῆς ἐπιστροφῆς τῶν χορηγηθέντων παλαιότερον δανείων ἀνασυγκροτήσεως ἐκ κεφαλαίων τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας (παγωμένοι πιστώσεις). Τὰ ἐν λόγῳ ἔσοδα εἶναι σοβαρά, καθόσον ἀνέρχονται ἐτησίως, ὡς ὑπολογίζεται, εἰς 5 ἑκατομμύρια δολλαρίων.

Διὰ τῶν χορηγηθησομένων οὕτω δανείων πρὸς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις, ἐπιδιώκεται κυρίως ἡ ἴδρυσις ὠρισμένων βασικῶν βιομηχανιῶν, στηριζομένων κυρίως εἰς πρῶτας ὕλας ἐγχωρίως παραγόμενας, ὡς αἱ τοῦ ἀζώτου, νικελίου, σιδήρου, ἀργιλίου, μαγνησίου, σόδας, μαγειρικοῦ ἁλατος, ὡς καὶ τὴν ἴδρυσιν ἐγκαταστάσεων διύλιση τῶν πετρελαίου, ἐπισκευῆς πλοίων κλπ.



#### Δ' Κοινωνική πολιτική

Αί δημόσιοι δαπάναι πρὸς ἱκανοποίησιν κοινωνικῶν ἀναγκῶν, αἵτινες, ὡς γνωστόν, ἀπαλλάσσουν τὸν πληθυσμὸν καὶ δὴ τὸν οἰκονομικῶς ἀσθενῆ ἀντιστοιχῶν ἀτομικῶν καὶ θελυτῶνον τοὺς δρους διαβιώσεώς του, ἀναμφισβητήτως ἀποτελοῦν πηγὴν κοινωνικῆς εὐημερίας. Δι' ὃ καὶ εἰς τὰς πεπολιτισμένας χώρας διατίθεται σοβαρὸν ποσοστὸν τῶν ἐν λόγῳ δαπανῶν πρὸς ἀσκήσιν ἐπαρκοῦς κοινωνικῆς πολιτικῆς.

Ἡ Ἑλλάς, χώρα οἰκονομικῶς καθυστερημένη καὶ ὡς ἐκ τούτου ἔχουσα ἐξαιρετικῶς μεγάλας ἀνάγκας ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως, οὐδέποτε εἶχεν ἐπαρκῆς ἐπίπεδον δαπανῶν παροχῆς βασικῶν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν (ὡς προνοίας, υγιείας, ἀνεργίας, ἐκπαιδεύσεως, οἰκισμοῦ, μεταναστεύσεως κλπ.). Ἐνῶ δὲ μεταπολεμικῶς αἱ ἐν λόγῳ ἀνάγκαι ἠξήθησαν πολλαπλῶς, αἱ σχετικαὶ δαπάναι σημεῖον κάμψιν. Ἡ κάμψις αὕτη ἐπεβλήθη κυρίως ἐκ τῆς ἀσκουμένης δημοσιονομικῆς πίεσεως, λόγῳ διαφόρων ἐπιχειρήσεως φύσεως δαπανῶν καὶ ἰδία τῶν δαπανῶν ἀμύνης καὶ ἀσφαλείας τῆς χώρας.

Ἐπελογίσθη ὅτι ἡ συμμετοχὴ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς τὴν διανομὴν τῶν ἐκ μεταβιβάσεως εἰσοδημάτων περιωρίσθη ἀπὸ 3/4 τοῦ ἔτους 1949, εἰς 1/3 τοῦ παρελθόντος ἔτους, μὲ ἀντίστοιχον αὐξήσιν τῆς συμμετοχῆς τῶν παρακρατικῶν ὀργανισμῶν καὶ δὴ τῶν κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως.

Ὡς πρὸς τὸ ὕψος τῶν δαπανῶν παροχῆς κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν, ἡ σχέσις αὐτῶν πρὸς τὸ καθαρὸν ἐθνικὸν εἰσόδημα, εἰς τιμὰς ἀμοιβῆς τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς, ἀνήρχετο τῷ 1949 εἰς ποσοστὸν πέραν τοῦ 9%, λόγῳ τῶν τότε ἐκτάκτων ἐκ τοῦ πολέμου ἀναγκῶν περιβάψεως. Ἦδη ἡ σχέσις αὕτη ἐμειώθη οὐσιωδῶς, μὴ ὑπερβαίνουσα τὸ 6%. Ἄς ληφθῆ δὲ ὑπ' ἔψιν ὅτι εἰς τὸ ποσοστὸν τοῦτο δὲν περιλαμβάνονται αἱ προσπάτως ἐπιβληθεῖσαι νέαι ἑκτακτοὶ κρατικαὶ δαπάναι περιβάψεως καὶ προσωρινῆς στεγάσεως τῶν σεισμοπλήκτων τῶν νήσων τοῦ Ἰονίου καὶ τῆς Θεσσαλίας, καθόσον αὗται ἀντικρίζονται ὑπὸ ἀντιστοιχῶν ἐκτάκτων ἐσόδων ἐξ ἐσωτερικῶν καὶ ξένων πηγῶν.

Ἐὰν ἤδη θελήσωμεν νὰ συγκρίνωμεν τὰ ὡς ἄνω ποσοστὰ μὲ τὰ ὅμοια ἐτέρων ἀνεπτυγμένων χωρῶν, θὰ ἀντιληφθῶμεν ἀμέσως τὴν ἀνωτερότητα των. Εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρεταννίαν, π.χ., ἡ προμνησθεῖσα σχέσις ἀνέρχεται σήμερον εἰς 7,46 % ἐπὶ πλέον δὲ αἱ κατὰ κεφαλὴν δαπάναι κοινωνικῆς πολιτικῆς ὑπολογίζονται εἰς \$ 55,80, ἐνῶ παρ' ἡμῶν εἶναι μόνον \$ 8,15.

Εἰς τὰ πλαίσια τῆς κοινωνικῆς ταύτης πολιτικῆς δύναται νὰ ὑπαχθῆ καὶ ἡ ἀσκουμένη πολιτικὴ ἐπιχορηγήσεων καὶ ἐπιδοτήσεων ἐκ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ. Εἰς τοῦτον κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος προσεβλήθη σχετικὴ δαπάνη περὶ τὰ 400 ἑκατομμύρια δραχμῶν, πρὸς ἐπιδότησιν σιτοπαραγωγῶν, καπνοπαραγωγῶν καὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν ὄρεινῶν περιοχῶν, ὡς καὶ δι' ἐπιχορηγήσεις εἰς τὰς σιδηροδρομικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα τῆς χώρας.

Τὸ ὡς ἄνω ὕψος τῶν δαπανῶν παροχῆς κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν προβλέπεται κατὰ τὸ τρέχον ἔτος νὰ εἶναι ἀνώτερον, χάρις εἰς τὰς τελευταίως γενομένας συμφωνίας πρὸς χορήγησιν ἀμερικανικῆς βοήθειας ἐκ τῶν πλεοναζόντων εἰς Η.Π.Α. εἰδῶν (τροφίμων, σκευῶν κ.λ.π.). Τὰ εἶδη ταῦτα πρόκειται νὰ ἱκανοποιήσουν πολλὰς ἀνάγκας τῆς κοινωνικῆς προνοίας καὶ ἰδία τῆς μεγάλης μάχης τοῦ ἀπορωτέρου πληθυσμοῦ τῆς χώρας.